

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Verujte in zaupajte!

Dajte denar zopet v hranilnice in posojilnice!

Ena najtežjih posledic splošne gospodarske krize pri nas je denarna kriza. Ta se je pojavila približno pred 1 letom, a do danes še ni mnogo popustila.

Neposredni vzrok denarne krize in dviganja prihrankov iz naših domačih denarnih zavodov so bile popolnoma neosnovane in neutemeljene govorice, »da bo naš denar prišel ob veljavo«, »da bomo doživeli državni bankrot«, »da bo država ves denar iz hranilnic pobrala« in podobno. Eno »prerokovanje« je bilo strašnejše od drugega, pa tudi eno bolj bedasto kot drugo. Stara stvar pa je, da ljudje na vsako traparijo toliko rajše nasedajo kolikor bolj je bedasta.

Danes vidi vsak, kdor ima oči in le nekaj malo pameti, da se niti eno od teh strašnih prerokovanj ni izpolnilo! Pač pa silno trpi vsled lahkovernosti ljudi vse naše gospodarstvo!

Dejstvo je namreč, da pri nas ni takšnega pomanjkanja gotovine kakor ljudje stokajo in tarnajo, pač pa je resnica, da je denarja med ljudmi še dovolj. Gotovina primanjkuje le v denarnih zavodih, doma pa je imajo ljudje še dovolj.

Denar pa, ki leži skrit v škrinjah, je za gospodarstvo mrtev. Gospodarstvo ima od denarja le takrat nekaj, če denar kroži. Kroži pa denar le takrat, če to kroženje uravnava pošten in solidni denarni zavodi, ki vedno dobro in natančno preudarijo, kam denar devajo, da je njegova varnost popolnoma zagotovljena.

Na varnost denarnih vlog so polagale posebno važnost že od nekdaj naše hranilnice in posojilnice, ki so v to primorane že z zakonom. Ti zavodi se že po zakonu sploh ne smejo spu-

ščati v kakšne nevarne posle, ampak smejo in morajo denar nalagati le na popolnoma varna posestva. Bolj varno kakor na nepremakljiva posestva pa tudi še tako skrben gospodar ne more naložiti svojih prihrankov.

Zaupajte torej svoj denar zopet predvsem svojim domačim posojilnicam in hranilnicam! Člane vodstva te ali one posojilnice ali hranilnice poznate sami osebno; njihovo delovanje vedno lahko sami nadzorujete in vi vedno lahko izveste, komu so gospodje vaše prihranke zaupali naprej. Večje varnosti in večjega zaupanja ne morete najti nikjer drugod in zato je stokrat pametnejše, če zaupate svoj denar zopet svojim lastnim domačim zavodom kakor pa da vam leži denar doma brez koristi.

Poleg tega pa jamčijo za varnost vlog pri posojilnicah še vsi člani z vsem ali pa z velikim delom svojega premoženja, ki obstoji večinoma zopet le iz raznih nepremičnin (hiše, posestva itd.), ker so na deželi skoro vsi posojilničarji sami kmetje! Ali hočete še večjo varnost?

Nikjer in nikar pa ne verjemite gorostasnim trditvam, »da bo denar propadel«. In končno, če bi se res kaj takega zgodilo — pa se ne bo! — Mar mislite, da bodo prišli ob svojo veljavo le v hranilnice vloženi »jurji«, oni pa, ki leže doma, pa ne?! Če bi se res zgodila nesreča, bo zadela vse enako!

Zato svetujemo vsem, ki imajo kaj denarja doma, naj ga mirno zopet zaupajo svojim posojilnicam, ki bodo že vsled stalnega nadzorstva skrbale za to, da bodo nalagale prihranke samo doma, na posestva, ki jih vidite na svoje oči!

Nočemo biti preveliki optimisti in zato ne pričakujemo čudežev že v enem letu. Take stvari dozorevajo in se razvijajo počasi. Vendar že dejstvo samo, da se je o tej zadevi začelo vsaj enkrat govoriti in razpravljati, je velikega pomena in zato upamo, da ta važna točka ne bo več izginila z dnevnega reda.

Napetost v Nemčiji

*V Nemčiji ne mine dan brez krvi
Bavarci se nočejo pokoriti*

Takoj po nastopu nove vlade v Nemčiji, v kateri imajo glavno besedo nekdanji mogotci in pa nemški narodni socialisti ali »hitlerjevci«, kakor se imenujejo po svojem voditelju Hitlerju, je prišlo v celi Nemčiji, zlasti pa po večjih mestih, do krvavih spopadov med hitlerjevci in njihovimi nasprotniki.

Neposreden povod za spopade je bil sledeč: Pristaši sedanje republikanske nemške ustave in pa hitlerjevci so imeli že prej vsak svoje oborožene organizacije. Med temi oboroženimi četami je prihajalo že prej do pogostih pobojev, tako da se je čutil prejšnji državni kancler Brüning prisiljenega, da je narodno-socialistične oborožene čete razpustil.

Sedanja (neparlamentarna) vlada pa je hitlerjevske organizacije zopet dovolila. Hitlerjevci pa so začeli še pred izdanim dovoljenjem zopet oblastno nastopati zlasti po mestih, proti njim pa so se postavili v bran komunisti in socialni demokrati, ker se oboji boje hitlerjevske diktature, ki bi nemško republikansko ustavo izpremenila in parlament gladko odpravila.

Hitlerjeve diktature pa se ne boje samo socialni demokrati in komunisti, ampak tudi južno-nemške dežele (Bavarska, Baden in Württemberg), ki se boje pruske nadvlade. Hitler ima namreč premoč v Prusiji, med Prusi in Bavarci pa vlada že od nekdaj veliko nasprotje.

To nasprotje, ki je deloma tudi verskega značaja, se je sedaj poostriilo tako, da je bavarska vlada v nasprotju z osrednjo nemško vlado v Berlinu sklenila, da ne prizna pravice do oboroževanja narodnim socialistom in je zagrozila, da bo proti vsem »civilnim« oboroženim oddelkom nastopila tudi z vojaško silo.

To se pravi z drugimi besedami, da divja v Nemčiji meščanska vojna, ki se bje med pristaši bodoče diktature in med pristaši današnje republikanske ustave. Na eni strani stojijo pruski generali, plemenitaši in pristaši nekdanje monarhije, ki si žele nazaj cesarja Viljema, na drugi strani pa stojijo socialni demokrati, katoliški centum in komunisti.

Boj se bje z vso srditostjo, odločil pa se bo vsaj delno na dan volitev za državni zbor, ki bodo prihodnji mesec.

Važen sklep „Kmetijske družbe“

Kmetijska družba je sklenila osnovati posebno prodajno organizacijo za naše kmetijske proizvode

Pretekli teden je imel novi odbor kmetijske družbe važno sejo, na kateri so izvolili poseben odsek, ki naj prouči možnost ustanovitve posebne organizacije za prodajo naših kmetijskih proizvodov.

Ta sklep vtegne postati za naše gospodarstvo ogromnega pomena, če se bo dal uresničiti, pa če tudi le deloma.

Mi vemo vsi, da je glavni vzrok osiromašenja kmetov nizka cena kmetijskih proizvodov in visoka cena industrijskih proizvodov. Mi smo o tem že mnogo pisali in razpravljali. Cene kmetijskih proizvodov pa so nizke v glavnem zato, ker je prodaja kmetijskih proizvodov po vsem svetu neorganizirana, posebno pa še pri nas, mi posebič pa se še težko uveljavimo na svetovnih tržiščih zaradi hude tuje konkurence (Amerika, Rusija) in pa zaradi manj ustrežajoče kakovosti našega blaga.

Odtod sledi, da bo imela bodoča prodajna organizacija kmetijske družbe, če bo do nje prišlo, zelo važne naloge:

1. Organizirati bo morala prodajo kmetijskih proizvodov pri nas doma;
2. Organizirati bo morala prodajo našega blaga na tuja tržišča (ki jih bo treba še poiskati);
3. Skrbeti bo morala skupno z ostalimi oddelki Kmetijske družbe, da dvigne kakovost našega blaga (standardizacija);
4. Opozarjati naše gospodarje, kateri proizvodi bi dosegli najvišje cene in
5. Skrbeti za financiranje cele akcije.

Jasno je, da vseh teh nalog nova organizacija ne bo mogla sprovesti sama, ampak samo z izdatno državno in banovinsko pomočjo. Tudi naše zadruštvo bo igralo v tej akciji zelo važno vlogo.

Denar

Denar je zakonito menjalno sredstvo. Njegovo zbirališče in razhodišče so denarni zavodi. Ti so posredovalci med bogatimi in revnimi, so regulatorji denarnega prometa, so podporniki domačega gospodarstva, obrti, trgovine in industrije.

Zato ne odteguj denarja denarnim zavodom! Ne dvigaj ga po nepotrebnem! Ne kupuj stvari, ki jih nujno ne rabiš! Ne zapravljaj denarja iz strahu, da bi izgubil veljavo! Ne drži denarja doma in ne skrivaj ga! Z vsem tem škoduješ sebi in drugim. Zgubo imaš na obrestih in podpiraš gospodarsko krizo, ki tepe tudi tebe.

Dinar veljave ne bo izgubil. Inflacije ne bo! Bodi torej pameten! Ne daj se begati! Varčuj in nalagaj denar v denarne zavode!

Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani izplačuje nove vloge naložene od 15. maja letos naprej, brez zadržka in v vsakem znesku ter jih obrestuje po običajni obrestni meri.

Pašniškim in gozdnim zadrugam!

Nihče naj se od kogarkoli ne pusti begati — »Zveza slovenskih agrarnih interesentov« odločno vztraja, da se zakon o agrarni reformi izvede v celoti

Člani pašniških in gozdnih zadrug in ostali agrarni interesenti naslavljajo vsakodnevno nešteto vprašanj glede razlastitve veleposestniških gozdov. Gotovo je, da so ta vprašanja utemeljena, zlasti še, ker različne neosnovane vesti spravljajo ljudi v negotovost, na drugi strani pa veleposestniki na vse načine begajo ljudstvo in občine o tem vprašanju.

Zato je treba napraviti vsakemu beganju konec in naša »Zveza«, ki stoji čvrsto na braniku interesa malega kmeta in delavca, bo vse storila, da se pravice, ki jih garantira zakon o agrarni reformi, ne bodo okrnile.

V naslednjem podajamo za to nekaj pojasnil in navodil:

»Zveza slovenskih agrarnih interesentov« je po težki borbi izvojevala v zakonu o likvidaciji agrarne reforme § 24, ki načelno razlašča tudi veleposestniške gozdove. Takoj, ko je bil zakon objavljen, je »Zveza« tudi pristopila k ustanavljanju pašniških in gozdnih zadrug, katere so v smislu zgoraj omenjenega paragrafa imele pravico zaprositi za razlaščenje gozdov. Tudi občine so zaprosile za gozdove. »Zveza« je stala na stališču, da je tako prav, če se prijavi čimveč prosilcev, ker smo hoteli s tem dokazati, kako velika je potreba po razlastitvi gozdov v Sloveniji.

Skrajni rok za dodelitev razlaščenih gozdov je bil 16. februarja t. l., v teku šest mesecev po tem dnevu, t. j. 16. avgusta si morajo veleposestniki izbrati dovoljeni maksimum.

Z odlokom in uredbo ministrskega sveta, katera je bila uzakonjena, so bili gozdovi prisojeni občinam, toda le ideelni lastninski deleži. To se pravi, da občine ne smejo v teh gozdavih

same gospodariti kakor bi hotele, temveč bo na njih pripisana samo lastnina.

Vsi razlaščeni gozdovi bodo postavljeni pod enotno upravo, ki bo na podlagi posebnega pravilnika v teh gozdnih gospodarila in dodeljevala potrebnim agrarnim interesentom kurjavo, stavbni les, steljo in pašo, les za domačo industrijo itd., torej vse pravice, ki jih jim daje § 24 zakona o likvidaciji agrarne reforme. Uprava pa bo tudi skrbela za redno plačevanje davkov, odškodnine veleposestnikom in vseh drugih bremen, ki odpadejo na razlaščene gozdove.

V tej upravi bodo zastopani tudi agrarni interesenti po pašniških in gozdnih zadrugah ter po »Zvezi slovenskih agrarnih interesentov«.

Kakor hitro poteče 6 mesečni rok, v katerem si bodo veleposestniki izbrali svoj maksimum, bo sestavljena uprava, izdan pravilnik in na lice mesta bodo odpotovali komisije, ki bodo ugotovile stanje in lego gozdov, potrebe in število agrarnih interesentov ter odredile, iz katerih gozdov se bodo potrebe nakazovale.

Vse to predlaga namreč naša »Zveza slovenskih agrarnih interesentov« in banska uprava je že delno osvojila naše predloge, kakor tudi minister za kmetijstvo.

Agitirajte za „Kmetški list“!

S 1. julijem slopamo v drugo polletje letošnjega leta. Tem povodom se obračamo na vse prijatelje kmetškega pokreta z vljudno prošnjo, da tudi pri tej priliki ne pozabijo na »Kmetški list«, ampak da zaslaviijo vse svoje moči,

da se Kmetški list čim bolj razširi po celi naši domovini!

Današnja doba je težka in resna in zahteva tudi od najbolj priprostega kmeta, da vé, pri čem je. To važno in veliko nalogo izpolnjuje »Kmetški list« že dolgo vrsto let v polni meri. Smelo lahko trdimo, da je »Kmetški list« bil in je še danes edini slovenski list, ki se sistematično trudi, da dvigne slovenske kmete zlasti v politični šoli in izobrazbi tako visoko, da se bo naš kmet nekega dne lahko otresel tudi vsakega duševnega jerobstva prav tako kakor se je nekdanj otresel graščinskega jarma ter da bo svoje zadeve lahko vodil in urejal sam brez vsake politične kuratele.

Kakšna mora biti organizacija naše stranke?

(Dopis s Krke.)

Krajevna organizacija J. R. K. D. na Krki je sklicala na dan 19. t. m. shod, na katerem sta govorila tajnik kraj. org. Borštnik in predsednik župan Jeraj o potrebi vstopa vsakega kmeta in sploh malega človeka v organizacijo J. R. K. D. Odkritosrčnim in prepričevalnim besedam obeh govornikov in sledil uspeh: Pozivu za vpis v krajevno organizacijo se je odzvalo takoj nad 70 polnoletnih kmečkih mož in fantov, po ogromni večini posestnikov in vpisalo bi se jih bilo morda še toliko, da jim ni bilo potreba čakati, da pridejo na vrsto. To število bi se v slučaju potrebe najmanj podvojilo, ako ne potrojilo. Pri tej priliki se je pokazala napaka, na kateri tako rade greše krajevne in okrajne organizacije, da se skoro v vseh organizacijah stavijo na vodilna mesta osebe, katerim kmet že po svoji naravi ne zaupa, čeprav morda večkrat neupravičeno. V interesu stranke, pravičnega zastopstva interesov v njej organiziranih slojev, je, da se, kjer je količjak mogoče, stavijo na reprezentančna mesta agilni in samozavestni pripadniki kmetškega ali vsaj malo-obrtniškega stanu, kateri uživajo med priprostim ljudstvom splošen ugled in so z njim ved-

Nekatere občine odklanjajo sedaj lastninske pravice. Taki sklepi občinskih odborov pa nikakor ne morejo spremeniti zakona, s katerim jim je bila prisojena lastnina takozvanih ideelnih deležev. Kljub temu pa naj pašniške in gozdne zadruge proti takim občinskim sklepom protestirajo na bansko upravo, da se bodo tudi občine zavedale svojih socialnih dolžnosti do malega kmeta in delavca.

Prosim Vas, da vplivate vsepovsod na agrarne interese in tudi na vse druge občane, da se ne puste begati od nikogar, ker je tako beganje samo v interesu veleposestnikov, ki žele, da bi se čim cenejše izvlekli iz agrarne reforme. Strah pred bremenom, ki jih prevzemajo občine ali pa agrarni interesenti, ali pa zadruge z razlaščenimi gozdovi, naj nikogar ne plaši in bega.

Pašniške in gozdne zadruge naj se ne spuščajo v nobena pogajanja z veleposestnikom, tudi občine naj tega ne delajo, ker tudi taka pogajanja niso v interesu našega agrarnega interese. Mi se držimo strogo zakona in zahtevamo, da se zakon najstrožje v celoti izvede.

»Zveza slovenskih agrarnih interesentov.«

Naša glavna stvar ni kmetijsko-strokovni pouk — za to je »Kmetovalec« —, ampak naša glavna naloga je politična izobrazba vsega našega podeželskega ljudstva. Zato ne smatramo za svoj glavni posel političnega ali demagoškega priganjašva, ampak resen pouk, da bo vsak kmet vedel, kakšne pravice in dolžnosti ima kot občan in kot državljan, da se bo znal sam ravnati in obračati po potrebi.

Posebno se obračamo na našo kmetjsko mladino, da stori vse, kar more, da ne bo nobene kmetjske hiše brez našega lista, zlasti ne hiše, kjer žive zavedni kmetjski fantje, ki so po prirodi poklicani, da postavijo vse javno življenje na kmetih na nove temelje. Tej mladini še posebno bo »Kmetški list« poskušal biti dober, pošten in zanesljiv vodnik, da bo stala na višku, ko pride njen čas! Može in fantje — na delo!

Uprava »Kmetškega lista« v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

no v stiku ter uživajo njegovo zaupanje. Seveda imamo pri tem v mislih le patrijotične državljane in ne morda kakih prekupeh. Kdor torej opazi, da mu ljudstvo ne zaupa, naj iz tega izvaja konsekvence in se prostovoljno umakne iz pozorišča, posebno naj bi pa tak človek na nikak način ne prevzel mesta v sreski ali celo v banovinski organizaciji. Organizacijski statut naj bi se v toliko spremenil, da bi krajevne, sreske in banovinske skupščine sestavljali od organizacij direktno izvoljeni zastopniki in naj bi inteligenca sama pazila na to, da pridejo v sreske in banovinske skupščine osebe, katerim priprosto ljudstvo zaupa, čeprav bi bil morda ta ali oni inteligenci nesimpatičen. Dokler se pa to ne zgodi, pa stranka ne bo zlahka pritegnila k sebi kmetjskih in delavskih mas! Kmet in delavec instinktivno čutita, kdo dela za nju, in mu ni mogoče ničesar več sugerirati. Stare napake prejšnjih strank, da bi se proti volji ljudstva zastopalo interese kmeta in delavca, se ne smejo nikdar več obnoviti, če hočemo postati večinska stranka kmetjsko delavskega ljudstva v Sloveniji.

Ing. Makso Klodič

S kraljevim ukazom je imenovan za direktorja pri direkciji državnih železnic v Ljubljani, inž. Makso Klodič, dosedaj pomočnik direktorja.

Težke posledice prevelikega navdušenja

Nekoliko starejši, pa tudi mlajši ljudje se še dobro spominjajo, s kakšnim velikanskim navdušenjem je narod pozdravil leta 1918. ustanovitev naše narodne države. Navdušenje ni bilo samo izraz veselja, da je padla stara Avstrija, ampak še bolj izraz upanja na vse mogoče dobre in dobrine, ki nam jih bo dala narodna država.

Od lastne države smo pričakovali v svoji opojenosti čudeže. Pričakovali smo, da bo imela menda kar vsaka vas svoje vseučilišče, svoje gledališče, potem celo vrsto raznih šol in drugih ustanov — vse pa seveda na državne stroške! Čemu pa imamo svojo »državo«? Ali ni »država« zato tukaj, da plačuje in vzdržuje vse, kar komu v glavo pade?

V svojem prvem navdušenju so tudi nekdanji državni zastopniki res sklenili in odobrili mnogo ustanov na državne stroške, ne da bi bili pomislili, ali bo mogla »država«, t. j. celokupno prebivalstvo, tudi stroške za te ustanove izdajati. Danes, ko se nam je prvo navdušenje že precej poglobilo in ohladilo, prihaja svet vendar do spoznanja, da »država« ni nekak meh, ki visi nekje na nebu pripet in iz katerega se siplje na zemljo suho zlato brez konca in kraja, ampak da so »država« ljudje sami, predvsem davkoplačevalci, ki znosijo v državno blagajno lahko le to, kolikor imajo in niti fیکا več. Zato pa državna uprava ne sme in ne more tega denarja »navdušeno« razmetavati, ampak mora z njim skrajno previdno gospodariti.

Pretekli teden smo brali, da je bila državna uprava prisiljena — zaradi pičlih sredstev — zapreti več srednjih šol in okoli 400 učnih moči odpustiti iz službe deloma s skromno pokojnino ali pa brez nje. Ta korak ne bi bil potreben, če bi bili prej gospodarili ne »navdušeno«, ampak s pametjo! Temu koraku bodo morali slediti brez dvoma še drugi, mogoče še občutnejši kakor ta. To pa se ne bo zgodilo po krivdi sedanjega vlade, ki tudi pri najboljši volji še ne zna delati iz cestnega blata zlata, pač pa vsled nekdanjega prevelikega »navdušenja«, ki nam je zatemnilo vsako pametno gospodarsko presojo v tem, kaj ljudje, t. j. država, zmorejo in kaj ne!

Ing. J. Teržan:

Vino in slovenska kultura

Kultura pomeni dobesedno graditev, obdelovanje. Agrikultura znači obdelovanje polja; odtod ime vede in nauka o obdelovanju polja. Priroda nam daje nekaj prvotnega, sirovega, neobdelanega. Z našim delom, vodečim od uma in duše, oplemenjujemo prirodo z obdelovanjem, pobiramo in predelujemo njene plodove.

Gospodarska kultura organizira proizvodnjo, razpredeljuje materialne dobrine in njih porabo v mejah domače, narodno politične in socialne ekonomije.

Socialna kultura pa se opira na znanost, vrednote in načela. Ona skuša proučiti in zajeti vsestransko družabno življenje, z vsemi njegovimi notranjimi zavisnostmi.

Socialna filozofija skuša pokazati smisel družbe sploh ali pa posameznih njegovih plasti.

Posebne tvorbe socialne kulture so pravo, država in gospodarstvo. Te tri tvorbe skupaj uravnavajo nujnost človeškega sožitja, podrejuje človeški egoizem in zasebne interese splošnim in skušajo tako doseči skladnost osebnih interesov s splošnimi — socialnimi.

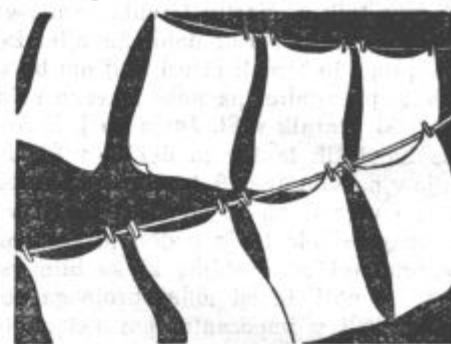
Vinogradništvo je pri nas v Sloveniji važna gospodarska panoga. Ona je splošnega pomena, ker zarezuje s svojim vplivom in posledicami vsestransko v naše gospodarsko, kulturno, duševno in etično življenje.

Iz gospodarskega vidika preživlja vinogradništvo enkrat boljše, drugič slabše naše vinogradnike. V obliki raznih davkov pomeni vinogradništvo vir dohodkov občinskim in državnim ustanovam.

Še večjega pomena pa je vinogradništvo za oblikovanje narodne duše, ki je osnova za kulturno in etično življenje in za razvoj človeškega telesa, ki je materialni nositelj kulture in lepote. Nepobitna je resnica, da vpliva vino blagodejno na telesno in duševno življenje, ako se ga zmerno uživa. Katoliška cerkev je povzdignila vino na najčastnejše mesto verskih obredov in ga rabi poleg kruha za opravljanje največje verske pobožnosti, ko spreminja duhovnik kruh in vino v telo in kri Kristusovo... Koliko pesmic in popevk na čast vinu! Toda to vse do meje kulturnosti, dokler božanstvo alkohol ne preide v demona. Kakovostno vino je del materialne kulture in je odveč vsak poskus v tej ali oni obliki, omejiti ali celo odpraviti uporabo vina.

Povsem drugače pa je z alkoholom, v obliki demona v človeku, ki povzroča vsakodnevno pretepe, sirovosti, zverstva in uboje. Skoraj ne mine nedelja, ki ne bi imela v tem ali onem kraju Slovenije žalosten dogodek — pretepa — razmesarjenja mladih in krepih teles — in umorov. A... upoštevamo samo materialno škodo, povzročeno na ljudskih telesih, onespособljenost in invalidnost alkoholnih žrtev, tugo in trpljenje žen, mater in otrok, moramo priti do zaključka, da vsa korist alkohola ne odtehta tukaj navedeno materialno škodo našega slovenskega občestva. Če prištejemo k temu še duševno posurovelost alkoholiziranih, demoralizirajoč vpliv na okolico in mladino, slabljenje telesnih in duševnih sposobnosti alkoholičarja in njihovih potomcev, potem se nam pokaže strašna slika razkroja družbe in obupen pogled v bodočnost. Ako hočemo rešiti naše kulturno slovenstvo, našo slovensko raso, potem moramo vprašanje pridelovanja šmarnice in drugih slabih vin z vso odločnostjo in težino posledic rešiti ne na raznih shodih »protialkoholnega gibanja«, temveč moramo to vprašanje postaviti na dnevni red pri naših gospodarskih organizacijah. Zadrúžne organizacije, Kmetijska družba in druga agrarna strokovna in stanovska društva morajo vzeti v pretres to vprašanje in ga rešiti v svojih vrstah. Oni, ki pridelujejo demona, morajo priti do spoznanja. Zavedati se morajo svoje velike odgovornosti pred zgodovino in dolžnosti do bodočnosti. Vse naredbe oblasti ne zaležejo

"Kakor novo je -perilo!" - saj je oprano z Gazelo!

TERPENTINOVO - MILO

GAZELA

pere res lepo belo

mного, če se smatrajo za vsiljene in škodljive. Zalostno je samo eno. Celo inteligenca, od katere bi se moralo pričakovati, da ima jaseen pogled na to vprašanje, protestira v korist šmarnice in nekvadratnih vinskih sort. Vzroki so nizkotni: Egoizem in trenutno materialna škoda. Z bodočnostjo naše kulture in naroda se poigravajo lahkomišelnost oni, ki imajo slučajno vpliv na upravno in javno življenje. Ne zavedajo pa se, ko čitajo dnevno v časopisih posledice demona — alkohola —, da so oni sami posredno krivi za to rano na našem narodnem telesu, ki preti postati rakrana slovenstva. Naša divna Dalmacija, cvet belega krša in marmorja kipi iz sinjega Jadrana v žarko nebo in rodi najmočnejše in najboljše vino. In vendar ne slišite, da bi se Dalmatincev opil in pod vplivom vinskih duhov zaklal svojega prijatelja in znanca. Dalmatincev ima vina v izobilju in po ceni, katerega uživa zmerno in spoštljivo. To je najboljši dokaz da vino kot takšno, četudi se nahaja v izobilju, ne povzroča pijanstva in podivjanosti, temveč da je temu krivo narodno nagnenje, ki ima svoje korenine v stoletnem tlačanstvu in zatiranju. Ker se pa nagnenje, posebno če prehaja v strast, ne da z lahka odpraviti, nalaga nujnost, da se odpravi to, kar pospešuje strast in iz nje izviračo posurovelost, uboj in umor. Pri nas v Sloveniji je to neharmonično uživanje slabega in nezdravega vina v prvi vrsti šmarnice, in njej sorodnih alkoholnih tekočin. Na črno ploščo vse one, ki pospešujejo oz. ščitijo pridelovanje in uživanje neakovostnih alkoholnih tekočin, ki jih nudijo narodu za pijačo iz dobičkanosti in egoizma. Zlahtnemu vinu pa polno podporo zadrúžnih organizacij in poštene javnosti, ki ji leži na srečju procvit slovenstva in njegove kulture in s tem v zvezi povrnitev ponosne, naravne in svobodne bojevitosti. Ta rak-rana — pijančevanje — je tudi edino, kar nas ponižuje in nam jemlje ugled tako pri bratih — Hrvatih in Srbih —, kakor pred vsem kulturnim svetom.

Zdrav rod je pogoj napredka in blagostanja. Naš kmetovalec stremi za enim in za drugim, toda v današnji krizi pozabi le prečesto na največji zaklad: svoje zdravje. — Kdor si hoče povrniti ali utrditi zdravje in preživeti hkrati nekaj dni mirnega, udobnega in poceni oddiha, naj poseti zdravilišče Rogaška Slatina!

Pišite ravnanstvu zdravilišča predhodno po pospeki!

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka, »Kmetški list«!

Mladina

Orla vas. V torek, dne 21. junija t. l. je (tukaj) preminul po dolgi in mučni bolezni tukajšnji posestnik g. Martin Grenko. Smrt ga je ugrabila v najlepši moški dobi. Za njim žaluje mlada soproga in 4 mali otroci. Naj mu bo zemljica lahka, preostalim pa naše iskreno sožalje!

Kmetijski praznik v Št. Jurju ob j. ž. Agilno
Društvo kmetijskih fantov in deklet v Št. Jurju ob j. ž. je v nedeljo dne 26. t. m. priredilo tekmo koscev. Po večernicah so se kosci zbrali v poslopju Narodne šole ter z godbo in zastavo na čelu, spremljani od grabljic, ki so bile vse v lepi narodni noši, in od mnogobrojnega občinstva odkorakali v imponantni povorki na travnik »Pri Likovškem«, kjer se je imela vršiti tekma. Po pozdravnem nagovoru predsednika Društva kmetijskih fantov in deklet gosp. Toneta Merslaviča je stopil na tribuno g. poslanec Prekoršek, ki je v krepkih besedah pozdravil fante kosce in povdarjal, da je kmet in njegovo delo podlaga države in narodnega gospodarstva. Za njim je nastopil Gomišček, ki je v lepih besedah orisal pomen slavnosti. Geslo »Moli in delaj« mora voditi kmeta pri njegovem delu. Vseh tekmovalcev je bilo 14. Sledilo jim je 14 grabljic. Po tekmi so bile vsem koscem razdeljene nagrade. Prve nagrade so dobili: I. Vrhovšek Miha; II. Pumrada Lojze (za 1/100 točke za prvim); III. Krepf Jože; IV. Klanjšek Lojze. Po tekmi se je razvila na travniku neprisiljena narodna veselica.

Tekma koscev v Slov. Bistrici. 12. t. m. se je vršila v Slov. Bistrici lepo uspela tekma koscev. Pred tekmo se je vršilo nazorno predavanje g. Videmška o uporabi škropilnic. Na Malleyevem travniku pa se je nato vršila tekma. Prvi je pokosil Franjo Leskovar, za njim Simon Pernat in Jože Leskovar, vsi iz Videža. Fantje so se po tekmi vrnili v hotel »Beograd«, kjer jih je nagovoril pokrovitelj prireditve župan dr. Jagodič, ki je vsem tudi razdelil nagrade. Podružnica »Kmetijske družbe« pa je tekmovalce lepo pogostila. Za lepo prireditev gre največ zaslug načelniku podružnice Kmet. družbe tov. Vinku Gornjaku.

Tekma koscev, ki jo je priredila Sokolska četa v Konjski vasi preteklo nedeljo, je potekla v najboljšem razpoloženju mnogoštevilnih gledalcev. Nabralo se je na travniku, kjer se je vršila tekma, preko 500 ljudi. Na travniku so govorili br. starešina dr. Mejak, br. četni starešina Ajdnik, društveni prosv. tar br. Nemeč pa je obrazložil pomen kmetijskega dela in kmetijskega stanu ter z odločno gesto zavrnil izzivanje pred Katoliškim domom, ki ga je v svoji veliki disciplini sokolsko članstvo ignoriralo.

Tekma koscev v Litiji

V nedeljo 26. t. m. je priredilo »Društvo kmetijskih fantov in deklet« iz Vač veliko in uspelo tekmo koscev in tekmo koscev-škricev v Gradcu pri Litiji. Prireditelj, lep kmeto-mladinski praznik, je bila privabila od blizu in daleč mnogo občinstva, zlasti pa se je vabilu kmetijske mladine številno odzvalo prebivalstvo Litije.

Praznik kmetijske mladine je otvorila slikovita povorka, ki se je formirala pred litijskim kolodvorom. S kmetijskimi konjeniki in godbo na čelu je krenila povorka skozi Litijo, kjer se je na koncu trga okrenila in zavila na tekmovališče v Gradac.

Pred tekmo koscev se je vršilo lepo zborovanje, ki ga je z nagovorom otvoril Josip Sevljak za »Društvo kmetijskih fantov in deklet«. Zatem pa je viharo pozdravljan nagovoril kmeto mladino in ostalo občinstvo narodni poslanec za litijski srez tov. Milan Mravlje. V svojem govoru je med drugim izvajal, da je kmetijska mladina, organizirana v »Društvih

kmetijskih fantov in deklet«, nositeljica nove politične dobe v Sloveniji, ki mora na ruševinah starih političnih strank, katere so bile prepojene še z avstrijsko miselnostjo, razgibati nov narodni pokret med Slovenci. Ta pokret postavlja na pravo mesto Slovence v Jugoslaviji in jim kaže pot v našem skupnem razvoju, postavlja pa tudi na pravo mesto kmeto delavsko ljudstvo. Za govorom nar. poslanca so govorili še tovariš dr. Janže Novak iz Ljubljane, ki je dejal, da brez blagostanja ni kulture v kmetijski hiši, litijski notar g. Mrevlje in Ferdo Tomazin. Po zborovanju je pričela tekma, ki ji je zbrano ljudstvo sledilo z največjim zanimanjem in razpoloženjem. Iz tekme je izšel kot zmagovalec Albin Kristan iz Vač, ki ga je občinstvo nagradilo z vzkliki priznanja.

Poleg glavne tekme se je vršila še tekma koscev-škricev, ki je občinstvo spravila v najboljše volje.

Novice

† inž. Albert Vedernjak. V Mariboru je pretekli teden preminul inž. agr. A. Vedernjak, referent agrarne reforme v pokoju. Pokojnik je bil svoječasno tudi vodja kmetijske šole na Grmu. N. v m. p.!

Konjska dirka bo na praznik svetega Petra in Pavla v bližnjem Št. Jerneju pod Gorjanci. Tradicionalna je ta prireditelj in iz vse Dolenjske in tudi bližnji Štajerci in Hrvatje posejajo to zanimivo prireditev. Iz Novega mesta tedaj običajno redna vozna zveza.

Podaljšanje banovinskih proračunov. Na podlagi zakona o ureditvi vrhovne državne uprave je finančni minister dovolil, da se sme računsko leto 1931/32 v banovinskih proračunih podaljšati do konca avgusta.

Ponovna otvoritev

Po presledku nekoliko dni se je početkom tega tedna zopet otvorila renomirana trgovina turške

FRANC KOLLMANN, LJUBLJANA
Mestni trg šte. 16.

Golobi pismonoše. Občinstvo se opozarja na sledeči predpis: Kdor zajame kakega utrujenega ali ranjenega goloba, ki ima prstan na nogi ali kako pismo, ali ga najde mrtvega, je dolžan to javiti takoj odnosno najkasneje v 24 urah najbližji žandarmerijski postaji ali občinski oblasti ter ji predati najdenega goloba. Oddati mora z golobom tudi pismo, ako je bilo pri njem. Kdor se ne bi držal tega predpisa, bo kaznovan z globo od 1000 do 10.000 Din.

Sprememba krajevnega imena. Z odlokom notranjega ministrstva se spremeni ime občine Aržiše v litijskem srezu v Ržiše.

Izvoz našega vina. Kmetijska vzorna in kontrolna postaja v Mariboru je poslala oddelku za rastlinsko proizvodnjo kmetijskega ministrstva poročilo o izvozu vina za mesec maj. Po tem poročilu se je izvozilo 54.269 litrov vina, ki je šlo v Avstrijo, Čehoslovaško in na Holandsko.

Medved med živino. V vasi Kragujevac pri Višegradu je zasačil neki kmet med živino mladega medveda in ga izročil zoološkemu vrtu na Lidži.

Požar v Veliki Pirešici. Dne 21. t. m. okrog polnoči je začela goreti v Prnovem pri gosp. Martinu Siterju hiša, ki je zgorela do tal. Na pomoč so prispeli prnovski gasilci in rešili sosednja poslopja. Vzrok požara ni znan.

Vlom. Nedavno se je neznan tat splazil v zaklenjeno stanovanje viničarke Marije Janžekovičeve v Strelcih pri Slonih in ji ukradel več parov čevljev, razno obleko, več naglavnih robcev in druge predmete. Razen tega je tat pobasal tudi hranilno knjižico z majhno vlogo. Hranilnica, v kateri je denar naložen, je bila pravčasno obveščena o tatvini.

Neuspelo zatiranje gozdnih škodljivcev. Sarajevska direkcija šum je podvzela v gozdovih Romanje uničevanje smrekovega prelca s pomočjo letala, iz katerega so metali strup. Vrgli so na gozdove iz zraka okoli tri vagone strupa. Medtem so strokovnjaki ugotovili, da ta strup, ki je bil naročen v Beogradu, ne odgovarja potrebam, ker ni ostal na listju, temveč je padel na zemljo, tako da je ostalo vse delo brez uspeha. Zato je prispela semkaj sodna komisija, ki bo ugotovila, kdo je kriv neuspeha.

Izdaja odpustnic na osnovnih šolah. Ker zakon o narodnih šolah ne pozna odpustnic, se dela na izdaji tiskovine, ki bo povsem ustrezala zakonitim predpisom. Prizadetim učencem bodo izdala šolska upraviteljsva začasna potrdila o dovršeni osnovni šoli, ki jih bodo dotičniki vrnili, ko prejmejo pravilna izpričevala.

Zblaznel, ker ga je pekla vest. V Sremsko Mitrovico je prispel pred meseci iz Beograda pekovski pomočnik Mijo Juričan, ki ima na vesti tatvino kolesa. Ukradeno kolo je spravil doma in se ni nikoil z njim vozil. Vest ga je pa tako pekla, da je zblaznel. Odšel je za mesto in splezal na drevo, kjer je ostal tri dni in tri noči brez jedi.

Pod sestrinim imenom poročena. Rudolf Ljubič iz Zagreba se je oženil pred štirimi leti z Marijo Prislič, ki jo je vzel pod imenom njene sestre Nevenke. Marija mu je zatajila pravo ime, ker je imela opraviti zaradi neke malenkosti s policijo, česar pa ni hotela priznati možu. Zdaj se pa njena sestra ne more poročiti, ker je formalno že poročena.

Dve nesreči. Ženo delavca, 58-letno Frančiško Nežek iz Tržiča je podrl kolesar ter ji prizadejal poškodbe na desni roki. — Šebenik Terezija, žena delavca v Podpeči 25 pri Preserju, je doma skočila z voza, pri tem pa je padla tako nesrečno, da si je zlomila levo roko.

Čuden vzrok samomora. V Nišu je izvršil samomor pravoslavni duhovnik Jovan Ristić. Izpil je veliko količino oetne kisline in je umrl v strašnih mukah. V pismu, ki ga je zapustil, navaja, da ni mogel preboleti smrti svojega ljubljene psa.

Na povratku od zaročenke ubit. V Nerežišču na otoku Braču v Dalmaciji je bil ustreljen Jerko Bresković, in sicer baš ko se je vračal od svoje zaročenke. Orožniki so aretirali dva fanta, ker sta osumljena uboja. Fanta sta bila namreč tudi zaljubljena v Breskovičovo zaročenko.

Prepoved zahajanja v krčme. Valantiču Alojziju, roj. v Gorici, pristojnemu v Šmihel-Stopiče, je z obsodbo okrajnega sodišča v Novem mestu prepovedano zahajati v gostilne za dobo enega leta in sicer od 27. maja 1932. do 27. maja 1933.

Tovarniški delavci naj ne potujejo zaradi dela v Kragujevac, kjer so se zadnje čase prilike za kovinarje zelo poslabšale. Tovarna je morala odpustiti okrog 1000 delavcev, ostalim pa znižati mezde in doklade. Nedvomno se bodo morali vrniti tudi delavci iz naših krajev, ki so bili reducirani z drugimi.

Paketi za Rumunijo. Paketom, ki so namenjeni v Rumunijo, ni treba več prilagati izpričeval o izvoru vsebine.

Pri bolezni srea in poapnenju žil, nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zaskravlja »Franz Josefova« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja, na klinikah za bolezni krvnih cevov so izkazala, da služi »Franz Josefova« voda posebno starejšim ljudem. Frane Josefova voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Vesti iz sveta

Žene kot duhovnice. Budizem priznava enakopravnost spolov na duhovniškem polju, kar se na Japonskem tudi praktično izvaja: v duhovniški kolegij glavnega templja v Tokiju je bilo pred kratkim sprejetih 32 žen, med katerimi ima 5 diplome tokijske univerze. V Boročevu v Ukrajini upravlja pravoslavno župnijo Olga Feodorovičeva, ki ima mnogo občinstva pri svojih pridigah.

Strašna beda na Kitajskem. Po poročilu kitajskega odbora za poplavljenе kraje vlada v kitajskih poplavljenih pokrajinah strašna beda. Ljudje se hranijo samo s travo, drevesno skorjo in slamo. Mnogi prodajajo svoje otroke, dečke po 6 dolarjev, deklice pa po 10 dolarjev.

Francosi morajo peči kruh iz domače moke. Uradni list prinaša odlok, po katerem se zviša na 50 odstotkov minimalna količina domačega žita, ki je poslej treba iz nje peči kruh.

Italijansko letalo se je razbilo. Na letališču v Celovcu je strmoglavilo italijansko letalo, ki je prihajalo iz Benetk, iz višine 10 m na tla in se popolnoma razbilo.

Za preprečenje trčenj na morju. Neki angleški inženjer je dal patentirati iznajdbo, ki naj v bodoče prepreči trčenje ladij na morju. Izum je čisto preprost. Ladje se bodo prepletkale s posebno barvno zmesjo, ki se bo ponoči svetila sama od sebe in bo na ta način opozarjala na nevarnost. V barvni zmesi je velik odstotek fosforja.

Morski psi so jih požrli. Španska ladja »Teida« se je nedavno ponesrečila v Gvinejskem zalivu. Z ladjo so so vozili domov mnogi domačini, ki so, čim je prišlo do katastrofe, povzročili takšno zmedo, da so večinoma poskakali v morje, misleč, da se bodo rešili s plavanjem. Preden so jih mogli doseči in rešiti čolni, ki so jih bili medtem spustili v vodo, pa so popadli štiri črnce morski psi. Nesrečnikom niso mogli pomagati, čeprav so na ves glas prosili pomoči. Izginili so v žrela morskih pošasti.

4500 m pod zemeljsko površino. V kalifornskih petrolejskih poljih je preko 150 izvrtanih rovov s povprečno globino 2400 do 2700 m. Lansko leto je meril najgloblji rov 3000 m, novi stroji pa omogočajo še večje globline, in sicer računajo, da bodo z njimi dosegli globino 4500 m.

Spartanska mati. V Sao Paulu v Braziliji se je morala zagovarjati pred sodiščem Antonija Aroujo, ker je ubila svojega sina zaradi tatvine. Sodnikom je izjavila, da vidi svojega edince rajši mrtvega, kakor bi jo vse življenje pekla vest, da je rodila tatu. Sodišče jo je zaradi tega prepričevalnega zagovora oprostilo.

Pri policiji je nastavljenih na Holandskem 12 žen, in sicer v oddelkih za deco, mladino in žene. Turška ženska zveza pripravlja šolo za policistke, ker hočejo v Turčiji uvesti žensko policijo.

Zapeka. Vseučiliške klinike potrjujejo, da naravna »Frane-Jožefova« grenčica, zlasti v srednji in visoki starosti izborna čisti želodec in čreva.

Mednarodna zveza organizacij kmečkih žen je zborovala v Londonu marca letos. Delegatke so poslane Francija, Nemčija, Kanada, Nova Zelandija, Danska, Avstralija, USA, Palestina, Irška in Estonka. Odposlanke so poročale o delu posameznih edinic. Obenem se je vršil govorniški tečaj, ki je imel poleg gmočnega tudi velik moralni uspeh. Prečitano poročilo ge. Hrističeve, ki je bila zadržana, je vzbudilo mnogo zanimanja. V njem navaja ga. Hrističeva, da so v Jugoslaviji lokalne skupine kmečkih žen združene v Jugoslovnski ženski zvezi. Kmečko prebivalstvo je zelo samostojno. Podeželske žene in dekleta izvršujejo tradicionalna ročna dela, katerim se izkuša izboljšati tehnika, ne da bi se okrnili stari stil.

Pet dni pod zemljo. Prošli teden je delal v St. Trivierju v Franciji vodnjakar, ki ga je med delom zasulo v rovu pod zemljo. Čim se je primerila nesreča, so prišli reševalci, da bi ga potegnili iz razvalin. Vodnjakar je bil namreč pod ruševinami živ in je dajal znamenja, naj ga rešijo. K sreči je bil vodnjakar pri svojem delu opremljen s cevjo, ki mu dovaja zrak, tako da je lahko dihal in se ni mogel zadušiti.

Državni uradniki in dvojni zaslužek v Rumuniji. Rumunsko finančno ministrstvo je izdelalo strog pravilnik, ki zabranjuje državnim uradnikom in upokojencem opravljanje dvojne službe. Vsi državni uradniki, ki imajo še kakšno postransko službo, bodo morali 14. julija povedati, kateri se odpovejo, državni ali zasebni, kajti dveh ne bodo smeli izvrševati več.

Beda japonskih kmetov. Navadno se misli, da je samo Evropa postala žrtev gospodarske krize, ki je danes doma povsod, kamor pride. Pa je ta kriza poleg Amerike zadela tudi Azijo. V nekem poročilu, ki so ga nedavno predložili odposlanci japonskemu kmetijskemu ministru, stoji, da živi japonsko prebivalstvo na kmetih v veliki stiski. Mnogo naselbin se je zaradi velikega pomanjkanja denarja zateklo k prastari navadi zamenjavanja pridelkov. Nešteto ljudi živi samo od plevela in korenin. Tatvine živil se strahovito množe in jih ni mogoče ustaviti. Ljudje pa tudi zažigajo svoje hiše in koč, da bi vsaj na ta način prišli do denarja potom zavarovalnic. Močno se tudi množijo primeri, da starši, ki so jim posla vsa denarna sredstva, prodajajo lastne hčere, da dobe nekaj novcev.

Dobra letina na Portugalskem. Kmetijski strokovnjaki napovedujejo, da bo letošnja portugalska žetev rekordna in da Portugalski ne bo treba uvažati žita.

Kisla vina so koristnejša. Prof. Schmidt, ravnatelj higienskega zavoda na univerzi v Halle, je dolgo proučeval vprašanje koristnosti vin in je prišel do zaključka, da so kislina vina koristnejša od sladke kapljice. V njih je manj alkohola kakor v sladkih, ker se v zorečih grozdih jagodah ni tvorilo toliko sladkorja, ki zviša odstotek alkohola in tudi strupenost vina. Značilno za današnje dobo je tudi to, da ljudje zahtevajo rajši kislina vina, in sicer povečini takšna od mladih trt. Schmidt zahteva v imenu higiene, naj bi se določila za sladkor in odstotek alkohola v vinu skrajna meja, da se s tem omeji pijančevanje in škodljivost vina za ljudsko zdravje.

Preklet je dolžnik pod vešali. Iz Carigrada poročajo, da so v Angori nedavno justificirali dva armenska razbojnika. Ko so ju vprašali za njuno zadnjo željo, je eden prosil za odgoditev izvršitve kazni vsaj za toliko časa, da še izterja svoje dolžnike. Seveda tej prošnji ni bilo ustrezno in tako je razbojnik šel na vešala s kletvicami na ustih, ki so veljale njegovim dolžnikom, ki niso kljub neštetim opominom držali besede in niso izvršili svoje dolžnosti.

Cevije dobite povsod, na obroke pa samo pri „Tempo“, Ljubljana, Gledališka ulica 4 (nasproti opere).

Zvono Hočevar:

Kmetijski upor na Slovenskem

(S posebnim ozirom na upor iz leta 1515.)

Uvod.

Proti koncu 15 in v začetku 16. stoletja so se na slovenskih tleh odigravali žalostni prizori: Boj med vsemogočnimi zemljiškimi gospodi in našim zatiranim kmetom — tlačanom. Na eni strani močna institucija, v izvanredno ugodnih časih, ko je vodstvo države imelo mnogo večje skrbi z zunanjimi sovražniki, ki so pretili razrušiti že itak do temeljev razpadlo državo Habsburžanov. Na drugi strani pa je stal kmet — neuk in izčrpan od večstoletnih borb s svojimi gospodarji, nezmožen in nezrel za večjo skupno akcijo, ki bi jo uspešno podvzel sebi v prid.

Nedvomno je, da je med kmeti vladal močen nemir in razburjenje in da so bili globlji vzroki, da so končno prišli na orožje in se odkrito uprli svojim zemljiškim gospodarjem. In sedaj nastane vprašanje: Zakaj so se kmetje uprli? Zakaj so hoteli pretrgati vse vezi in okove, v katere so jih bili vklemiti že v zgodnjem srednjem veku in si priboriti popolno svobodo z vsemi pravicami, ki jim pripadajo? Ali so bili kmetijski upor zgolj gospodarske in socialne naravi? Ali je vplivala na nje morda reformacija, ali pa so še kak drugi vzroki?

Ni čudno torej, da je ta problem že od nekdaj zanimal zgodovinarje, ki so skušali dognati prave vzroke tega gibanja. In pričujoče vrstice so le skromen poizkus za trenutek razsvetliti eno najtemnejših dob žalostne zgodovine slovenskega naroda.

I.

Ko je slovensko plemstvo večinoma izumrlo, ali pa se ponemčilo, ko so se po mestih in trgih okoli nemške gospode pričeli naseljevati tuji trgovci in obrtniki, je le še kmetijsko ljudstvo na deželi ohranilo svoj prvotni slovenski značaj in vzlic tujemu gospodarstvu vztrajalo pri svojem jeziku, šegah in običajih.

Poleg pleminitašev so se ostali stanovi delili v svobodne in nesvobodne. Svobodni so bili pravi lastniki posestev z vsemi državljanskimi pravicami. Kar je bilo svobodnih Slovencev, so bili večinoma manjši, samostojni posestniki, ki pa z imetjem in ugledom niso mogli tekmovati z bogatejšo in mogočnejšo nemško gospodo.

Večina kmetkega ljudstva pa je bila nesvobodna in podložna svoji zemljiški gospodi. Ta odvisnost je bila v začetku takozvanega srednjega veka toliko, da se skoraj prav nič ni razlikovala od robstva. Gospodar zemlje je bil hkrati neomejen gospodar vseh ljudi, ki so bili na njej naseljeni. Suženj mu je bil stvar, s katero je imel razpolagati po mili volji: Smel ga je prodati, zamenjati, podariti ali pa ga preseliti drugam. Poleg vsega

je bila sužnost dedna, prehajala je od rodu na rod.

Pravno razmerje med kmetom in zemljiškim gospodarjem se je uredilo šele tedaj, ko so jeli zapisovati dolžnosti in davščine podložnikov v graščinske urbarje, v katerih so bili natančno določeni davki, dalje je bilo zabeleženo kakšno tlako in koliko dni v tednu je moral posameznik tlačaniti. Kar se je sklenilo, je veljalo za dotičnika in njegove potomce.

Koncem 13. stoletja pa se je kmetijski stan okrepil in vidimo že mnogo urejenih vasi in trgov. Kmetje so imeli svoje zборе, kjer so razpravljali o njih pritožbah in dolžnostih. Vodil jih je župan, ki je bil nekaj posredovalec med kmetom in graščakom.

Proti koncu 14. stoletja se je robstvo spremenilo v podložništvo z natančno določenimi pravicami in dolžnostmi; razmere tlačanov so se toliko spremenile, da je bilo le malo razlike med njimi in svobodnim kmetom.

Tako je kmet odslej moral tlačaniti in plačevati davščine v živilih in denarju. Tlako je urejeval in napovedoval župan, ki je navadno ob nedeljah po službi božji ljudem javno naznanjal, kdaj in kam morajo priti na delo. Kdor ni prišel je bil kaznovan z globo, zaporom ali batinami. Nadzorstvo nad tlačani pri delu je imel grajski »valpet« (iz staronemščine: walboto), ki je bil navadno najbolj osovražena oseba med grajskimi uradniki. (Dalje prihodnjč.)

Zavarovanje poljedelskih delavcev

Velika razlika med industrijskim in poljedelskim delavcem ne dopušta popolnoma enoten sistem delavskega zavarovanja. Industrijski delavec je izrazit tip modernega proletarca, ki izvrši v določenem času svoje delo v tovarni pri stroju in prejme zato svojo plačo (večinoma v gotovini) ne da bi obstojal kakšen ožji osebnostni ali drugačni stik med njim in med podjetnikom. Navadno podjetnik ali lastnik tovarne niti ne pozna svojih delavcev in celo obratno. Poljedelski delavci: blapci, dekle, kosci, grabljice, pastirji itd. so takorekoč družinski člani delodajalca, saj izvršujejo skupno s podjetnikom in njegovo družino ista dela, stanujejo pod isto streho, jedo iste jedi za isto mizo itd. itd. Neko podobnost med poljedelskim in tovarniškim delom so ustvarili šele večji modernejši poljedelski stroji. Vendar je razlika še vedno tako velika, da moderne države n. pr. Nemčija, Avstrija itd. ustanovljajo za poljedelske delavce navadno skupno z gozdničnimi delavci posebne delavske zavarovalnice ločene od splošnega zavarovanja industrijskih in obrtnih delavcev.

Dasiravno je Jugoslavija v prvi vrsti agrarna in neindustrijska država, vendar nimamo še splošnega zavarovanja poljedelskih delavcev. Zakon o zavarovanju delavcev od 14. maja 1922 (§ 6.) začasno izloča poljedelske delavce iz zavarovalne obveznosti s ključavo, da se mora statut za obligatorno zavarovanje stalnih poljedelskih delavcev izdelati v enem letu, potem ko stopi zakon v veljavo (t. j. do 1. julija 1923), kar se pa ni zgodilo. Pač pa so zavarovani poljedelski delavci v okviru našega delavskega zavarovanja, ki so zaposleni pri poljedelskih strojih, gojenih z elementarno ali živalsko silo, v kolikor so ogozdeni od strojnega pogona.

Ker so se pri izvajanju tega zavarovanja pojavile težkoče, je Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu na predlog kmetovalcev iz Vojvodine na svoji seji dne 6. aprila 1925 sklenil, da se mora pri mlatilnicah na parni, motorni ali vodni pogon zavarovati poklicne strojnike, kurjače in vlagarje po imensko za slučaj bolezni in nezgode kakor ostalo industrijsko delavstvo, dočim je ostalo osebje pri mlatilnicah na parni, motorni, vodni in živalski pogon zavarovati kolektivno samo zoper nezgode po VII. meznem razredu. Ta način zavarovanja je ostal v veljavi do 31. decembra 1930.

S 1. januarjem 1931 je stopila v veljavo naredba g. ministra za soc. politiko in narodno zdravje od 15. oktobra 1930 št. 18174, katere določa (§ 8.), da je od 1. januarja 1931 dalje poklicne strojnike, kurjače in vlagarje pri mlatilnicah na parni, motorni ali vodni pogon, strežnike pri plugih, branah, sejalnicah, kosilnicah, grabilnicah in strojih za izkopavanje zemeljskih pridelkov na motorni ali parni pogon zavarovati zoper bolezni in nezgode. Navedeno osebje je prijavitelj s člansko prijavnico poimensko kakor industrijske in obrtne delavce.

Ostalo osebje pri poljedelskih strojih n. pr. pri mlatilnicah na parni, motorni ali živalski pogon (gepelj), pri čistilnicah, strojih za robanje koruze, prešah za seno in slamo, krmoreznicah, cirkularkah, mlinih za drobljenje zrna in sadja, stiskalnicah za sadjevec in vino, separatorjih za mleko, črpalkah, škropilnicah, strojih za rezanje zelja in repe itd. na motorni ali živalski pogon, pri sejalnicah in kosilnicah na živalski pogon, pa je zavarovati kolektivno brez članske prijavnice samo zoper nezgode na osnovi letnega zasluga Din 6000 (t. j. VII. mezn. razred). Pri kolektivnem zavarovanju se mora upoštevati tudi

žena in otroci lastnika strojev. Kolektivno nezgodno zavarovanje nudi vse podpore ob obratni nezgodi, katere so predvidene v zakonu o zavarovanju delavcev: zdravnik, zdravila, bolnica, hranarina, rento z ozirom na višino delazmožnosti — največ Din 6000 letno — pogrebno in rento vdovi, sirotam, ascendentom in descendentom smrtno ponesrečenega.

Jasno je, da je to zavarovanje eminentne važnosti tako za delavce kakor tudi za občine in gospodarje same, kajti brez navedenih podpor bi bili ponesrečeni delavci navezani edinole na podpore občin in karitativnosti javnosti. Naj bo omenjeno dejstvo, da so nesreče pri mlatilnicah, slamoreznicah, cirkularkah, itd. najpogostejše — relativno bolj pogoste kot pa nesreče v velikih tovarnah. Kolikokrat odreže tak stroj temu ali onemu delavcu zlasti nepredvidnemu mladiču prste ali celo roko ali nogo in ga tako napravi invalida za vse življenje? Ako dobi tak ponesrečen samo Din 100 — na mesec, znaša to letno Din 1200 —, v desetih letih 12.000 itd. Tak ponesrečen pa živi normalno še 20 ali 30 let in dobiva mesečno po več sto dinarjev rente. Z ozirom na tako velika bremena so prispevki naravnost minimalni.

Prispevki za kolektivno zavarovanje zoper nezgode poljedelskih delavcev se računajo pri mlatilnicah na parni, vodni ali motorni pogon po številu konjskih sil in številu delavnih dni brez oziroma na število zaposlenih delavcev od Din 5-20 naprej. Za ostale stroje navajamo sledečo tabelo prispevkov:

pri mlatilnicah na gepelj dnevno	Din 2-80,
pri krmoreznicah, cirkularkah in strojih za rezanje repe in zelja	" 2-60,
pri kosilnicah za žito brez avtomatičnega vezanja snopov	" 3-90,
pri kosilnicah za travo	" 2-60,
pri sejalnicah	" 0-30,
pri čistilnicah	" 0-90,
pri mlinih za drobljenje zrna in sadja	" 1-40,
pri separatorjih	" 0-50,
pri strojih za robanje koruze do 3 HP	" 3-90,
pri strojih za robanje koruze na gepelj	" 2-60,
pri prešah za seno in slamo	" 3-90,

Najmanjši prispevek za nezgodno zavarovanje znaša letno Din 10 —. Z ozirom na ta dejstva so naravnost smešni očitki nevednežev, da si hoče naše socialno zavarovanje z nezgodnimi prispevki poljedelskih delavcev svoj finančni polščaj okrepiti. Statistika ne samo pri nas v Jugoslaviji, ampak vsepovsod na svetu, kaže dosledno, da je nezgodno zavarovanje poljedelskih delavcev pasivno. Glavno radi tega so razne organizacije in institucije (n. pr. deželni odbori) sami plačevali odgovarjajoče prispevke za nezgodno zavarovanje poljedelskih delavcev.

Marsikoga bo zanimalo koliko poljedelskih strojev imamo v Dravski banovini. Vseled tega je sestavil OUZD sledečo tabelo raznih poljedelskih strojev po stanju 31. maja 1932. in sicer po posameznih srezih. Interesantno bo primerjati analogne statistične ugotovitve v bodočnosti, ker bo iz njih razviden napredek racionalnega gospodarstva naših kmetov. Vseh poljedelskih strojev na elementarno ali živalsko silo imamo trenutno v Dravski banovini 13.233. Gepeljev je 6482, slamoreznice 3709, mlatilnice na motor 1634 itd. Zanimivo je, da je relativno največ poljedelskih strojev na Gorenjskem, akoravno je na Dolenjskem in Štajerskem poljedelstvo bolj razvito. Zemljevid, sestavljen na podlagi razmerja števila poljedelskih strojev in kmečkega prebivalstva, bi pokazal jasno sliko, kje so naši kmetje gospodarsko najbolj napredni.

poskrbel za ureditev, odnosno postavitve mlekarne.

Na Češkem ne mine v teku zadnjih let mesec, da ne bi postavljali ali preurejali mlekarne. Čehi ne čakajo na boljše čase križem rok, ampak ustvarjajo, kakor se mora ustvarjati ravno v krizi. Pri nas je vedno vprašanje, kdo naj gradi mlekarne v teh težkih časih. Pogosto se čujejo očitki, da je nesmisel v tej finančni stiski delati načrte za kakšno večjo mlekarno, če še za druge stvari ni denarja. Če pa je kaj potrebno v tem času, je to, da poiščemo možnosti in jih nudimo kmetovalcu, da pride do vira vsakdanjih dohodkov! Vse lepo in potrebno, toda Američani še nismo in če hočemo kdaj doseči njihovo stopnjo razvoja, moramo najprej dvigniti naše kmetijstvo, vsaj do višine češkega kmetovalca. Ne torej od zgoraj navzdol, temveč od spodaj navzgor!

Kako se pospešuje zgradba mlekarne v drugih državah? Naj mi bo dovoljeno omeniti le češkoslovaško, ki je v mnogem podobna tudi našim prilikam, in Nemčijo, ki kaže sliko mlekarne veleindustrije. Na češkoslovaškem so določili ravno v preteklem mesecu, da se postavi štiri večje mlekarne s kapaciteto od 4000 do

10.000 l mleka dnevno. Mlekarne se morajo zgraditi v prvi polovici prihodnjega leta. Potrebni kapital se zbere v prvi vrsti z deleži, katerih višina znaša 100 čeških kron na kravo, z dvakratnim jamstvom. Vpisnina znaša za one, ki se priklasi v prvem mesecu 10 Kč, v tretjem mesecu 25 Kč, in do šestega meseca že 50 Kč. Na ta način se vzgajajo ljudje k požrtvovalnosti, ne da bi čakali po naši stari navadi iz izgovorom »bomo videli, kako bo šlo?« Po izvršeni akciji od strani zadruženikov samih priskoči na pomoč oblast, ki podeli primerno subvencijo za nakup strojev. Podobno postopanje je tudi v našem načrtu glede podeljevanja subvencij, toda izkušnje z zgradbo večje mlekarne še nimamo, ker nismo še nobene postavili. Vprašanje pa je, če bo pri naših zadruženikih dovolj dobre volje pri vplačevanju deležev. Med nami je mnogo navdušenja v početku, ko pa je treba zbrati denar, se velika večina nenadno umakne.

V Nemčiji se postavljajo še večje mlekarne centrale, za katere bi običajni deleži po številu krav ne zadostovali, zato najamejo tam večja posojila, ki jih nudi država po znižani obrestni meri. Za povzdigo mlekarstva izda Nemčija letno več milijonov dinarjev cenene kredita. V teku desetih let pa bo vse mlekarstvo v Nemčiji urejeno.

Ali se ne bi dali tudi v naši banovini bolje izkoristiti naravni pogoji za mlekarstvo, kakršnih nima večina držav v Evropi. Lepo zasnovana akcija za ureditev mlekarstva v Mariboru je še vedno na papirju, podobno je v kamniškem srezu, še slabše v radovljiškem in ljubljanskem okraju. Polno navdušenja je bilo tudi še pri določevanju deležev; ko pa smo prešli na vplačevanje, se je vse poglelo. Naš kmet je po večini še zelo nezaupljiv. Prevečkrat je bil varan in tudi v mlekarstvu mu niso prizanesli koristolovci. Toda kmetu je treba dati ponovno poguma in veselja, ne z dvomi in izjavami, ki škodujejo združnemu pokretu, ampak s pozitivnim delom. Vsako odlašanje z izgovori, da še nismo zreli, je zastarelo mnenje, ki mora pasti. Kakor so se ustvarile male vaške mlekarne, tako se lahko tudi likvidirajo in združijo v večje okrajne centrale, ki bodo edine zmogljive življenja. Ker pa je za take centrale treba več kapitala, moramo razmišljati o posojilih. Kakor se lepo čuje o gradnji te ali one palače in ustanove, tako bo gotovo naša javnost z zadoščenjem spremljala pokret za ustanovitev združenih mlekarških central, od katerih bo imela tudi splošnost velike koristi.

Franjo Pavlica.

Kmet v srednjem in novem veku (Nadaljevanje.)

Most, ki so trgovci po njem uspešno hodili, je segal od orienta do Benetk in od tu k nam. Trgovini je bilo vse dobrodošlo, le če je neslo. Na tem podstavku so se dvigala italijanska mesta, osobito Benetke.

Tržno blago je zelo mikalo in plemstvo si je strastno želelo orientalskih, pred vsem arabskih izdelkov, ki so se ž njimi Evropel seznanili že v križarskih vojnah. Z novimi potrebami mestne gospode se je stopnjeval pritisk na robe. Trgovci so grabili po zlatu, plemstvo po zemlji. Mestno gospodarstvo je potrebovalo dosti kmetijskih pridelkov, da jih je na trgu drago prodajalo, si kopičilo bogastvo in dajalo duška raznim strastem.

Mogočni gospodarji so popolnoma zaprli poljedelski svet in se nato s trgovci vred vrgli na obrtnike. A nižje plemstvo je že bilo na trhljih tleh. V dozdevnem zdravju je tičala gospodarska in moralna gniloba. Trgovski kapital ga je popolnoma zamrežil in mu izsesal poslednje življenjske sokove.

Boj mestne gospode proti rokodelcem je bil brezuspešen, ker le te je ščitila njihova takrat že močna organizacija — cehi.

Cehi so imeli par sto let odločilno besedo v mestnem svetu in so dajali pravice vsemu

Reorganizacija našega mlekarstva.

V prvem našem članku smo omenili, da nas ne sme strašiti kriza pri reorganizaciji našega mlekarstva. V tem primeru so nam lahko za vzgled ravno Čehi in Nemci, ki jih tudi tarejo finančne težkoče, pa vendar mlekarstvo z izredno naglico preurejajo. Je povsem pravilno, da ne čakajo uničenja, ki jim preti po tuji konkurenci, ampak postajajo sami že konkurenčni. Njihova mlekarška statistika nam dovolj jasno priča, kako so napredovali v teku zadnjih let. Zaježili so uvoz tujih mlečnih izdelkov in omogočili boljše vnovčenje lastnega mleka.

Kako je postopati v krizi, če odpove ena ali druga kmetijska panoga, nam kažejo s svojim delom tudi Čehi-Moravani. Do nedavna je predstavljala glavni vir dohodkov moravskega kmeta sladkorna pesa. Čim je nastopila kriza v sladkorni industriji, je kmet zaradi znižanja cene pesi spremenil njive v deteljišča in travnike; usmeril je torej svoje gospodarstvo na mlekarstvo. Toda kaj bi pomagala temu kmetu preorijentacija s spremembo poljskih kultur, če ne bi istočasno

javnemu življenju, ker so sloneli na zdravem načelu: Vsi pošteno delo, vsem pošten zaslužek.

Ceh je bil kakor družina in ni obstojal izključno za gospodarske cilje, marveč je vseboval družinske, verske, politične, pravne in druge namene. Ta organizacija je bila nad interesi poedinih skupin, nekaka ustava, čije trdni stebri so izžarevali visoko kulturo.

Lepa je dedščina cehov. Prav ti govoré dovolj izrazito, kolika ustvarjajoča sila tiči v masi, ko ji je dana možnost nemotenega vzajemnega snovanja. Nobena doba ni zapustila tako krepkih sledov notranjega razmaha kot cehovska. Še danes strmimo nad njenimi umotvori, ki jih vidimo na mestnih stavbah, cerkvah itd. Ali niso to nekaj velikega, svet zase?! Upodablajoča umetnost je dosegla višek. In to je bilo toliko bolj občudovanja vredno, ker je vse delo slonelo na ročni spretnosti in strpnosti.

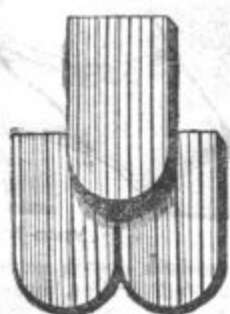
A cehi so polagoma zgubljali na trdnosti in so končno razpadli.

Vzrok razpadu ni bil mogoče v cehih samih, marveč docela izven njih. Dva rušilca sta dovolj jasna:

Koncem 15. stoletja so Turki zajezili pot v orient. Tako so preprečili gospodarske stike. Arabske trgovci, ki so posredovali trgovino z Indijo preko Rdečega morja, pa so zahtevali vedno večje dobičke. Treba je bilo poiskati novo tržno polje. To se je tudi posrečilo, ker Kolumb je odkril Ameriko, portugalski admiral Vasco de Gama pa je šest let kasneje (1498.) objadral Afriko in dosegel pot v Srednjo Indijo. Posledica je bila, da se je težišče trgovine preneslo na tla zapadne Evrope — v Španijo, na Portugalsko, Holandsko, Francijo in Anglijo. Tako se je mestno gospodarstvo naglo rušilo, lokalne carine so izginjale, nekdanji mestni sejmi so izgubili na veljavi in pomenu in namesto mestnih svetov so se pojavili absolutistič-

ni knezi in kralji, ki so potlačili onemoglo plemstvo in se oslonili na dobro plačano vojsko in uradništvo. Vojska je obstojala iz najemnikov, pretežno kmetov, ki so za denarno plačilo služili vsakomur, le da jih je plačal (soldatus = kdor služi za denar ali sold). Vojska in uradništvo sta varovala domači trg in krotila uporno plemstvo.

Močna državna oblast, združena v osebi vladarja ali kneza, pa je bila krepka opora trgovskemu kapitalu in ga je varovala pred tujo tekmo. Merkantilistični vladarji so imeli prvo in zadnjo besedo v narodnem gospodarstvu. (Merkantilizem je gospodarski sistem, ki stremi za kopičenjem državnega bogastva. Bistvo merkantilizma je bilo: Denar ustvarja trgovino in trgovina denar). Skušali so povečati produkcijo in jačiti trgovino na svojo korist. Zato so se tesno oklepali načela: Močna produkcija in izvoz v svrhu uvoza zlata.

Cpeko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz znanih karlovskih opekarn

ILOVAC

dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

»EKONOM« LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

ŽENE, nič strahu! POMOČ

pri motnjah in izostanku mesečnega perila vam v teku ene ure prinese samo »Vigic« dr. Heryja. »Vigic« učinkuje z jamčeno pri vsaki ženi tudi v zastarelih in težkih primerih. Že tisoči žen so ga uporabljali z uspehom in vsa jim je vrnil mir in veselje do življenja. Uspeh z jamčen brez prekinitve poklicnega posla. Zdravju ne škoduje. Samo temu sredstvu se boste lahko zahvalili za svoj mir. Ne hvalimo preko mere; poklonite nam svoje zaupanje, da vam vrnemo mir. Strokovnjaki so ga nazvali edino uteho žene. Pozor! Samo »Vigic« dr. Heryja! — Cena Din 70.—, močnejši Din 130.—, posebno močan za zastarele motnje in krepak telesni stroj Din 200.— in 250.—. Uspeh z jamčen, sicer se znesek vrne! Na tisoče zahval za gotov in hiter uspeh. Sredstvo ne odreče niti v najtežjih primerih, deluje naravnost čudežno. Diskretno po pošti za vnaprej poslani znesek (v dopise) ga razpošilja samo:

Strokovni ordinačni laboratorij »Aide-Havelka«, Praga-Vinogradi, Slezska 116 - odd. K. Poštni predal 28, Češkoslovaška.

Strokovni svet brezplačno!

Kadar ni kaj v redu

v prebavnih organih telesa, se to očituje na razne načine. Tako človek na primer nima teka, se mu mrzi jed, ga obenem draži h kolcanju, ted mu težko leži v želodcu, ga muči glavobol, se počuti trudnega, se težko pripravi k delu, je slabe volje in naravno tudi potrebe ne opravlja redno.

Kadar ste kom, prebavo in z delovanjem črevesa nismo zadovoljni, tedaj nam dobro služijo Fellerjeve »Elsac«-pilule, ki zanesljivo in hitro delujejo, so povsem neškodljive, ne dražijo črevesa in se po njih lahko opravlja potreba. Fellerjeve »Elsac«-pilule krepijo želodec in čistijo telo in obenem tudi kri. 6 škatel Din 30.—, 12 škatel Din 50.— z omotom in poštino vred dobavi lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž 344 (Savska banovina).

Odobreno po ministrstvu za soc. politiko in narodno zdravje, Sp. št. 509 z dne 24. III. 1932.

Naročajte „Kmeti list“!

I. SLANOVIC splošno ključavničarstvo

Ljubljana
Gajeva ulica 2

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Specijalno za delikatesna in slaščičarska namizna in izložbena stojala iz medenine ali železno ponikljana

Benedikt Sattler

Ljubljana-Moste

Pokopališka ulica št. 5, izdeluje raznovrstne kipe, reliefe, portrete

po lastnih ali danih načrtih, popravlja oltarje ter izvršuje vsa v kiparsko stroko spadajoča dela. — Cene zmerne. Za strokovnjaško izdelavo jamči!

Za prodajo predmetov

katere kupi vsakdo, rabimo povsod zastopnike.

Začetniki zaslužijo dnevno po Din 200.—. Potniki, ki že potujejo, upokojenec, brezposeln in vsi, ki radi zaslužijo, naj se javijo s priloženo znamko od 5.— Din na: KNEZ, LJUBLJANA, poštni predal 28

Ure za birmo prodaja najceneje

Pakiž Ivan
Ljubljana

Pred škofijo 15

Prepisovanje, razmnoževanje

ter vse druge pisarniške posle hitro in zelo poceni izvršuje: KNEZ, Ljubljana, Lončarska steza št. 2

Pozor, kmetje!

„PENIK“

Trgovina s čevlji domačega izdelka — LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 35

Vam nudi moške čevlje že od

Din 115.—, goiserje od Din 200.—, močne delavske od Din 80.—, ženske lahke in sportne od Din 75.— dalje, otroške čevlje po najnižjih cenah. — Izdeluje tudi po meri. Popravila se sprejemajo.

TISKARNA MERKUR

- LJUBLJANA - GREGORČIČEVA 23

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele i.t.d. LASTNA KNJIGOVEZNICA

Posojila daje brezobrestno

za odkup dolga

in nakup nepremičnin:

„Zadruga“, Ljubljana.

Poštni predal 307. Iščemo poverjenike!

Agitirajte za „Kmeti list“!

Vesele počitnice v naši obutvi!

Ni pravega poletnega počitka brez naše praktične obutve. V poletni vročini in v soparnih dneh nosite lahko in zračno obutev. Vse naše prodajalne smo prekrbely z bogatimi vzorci poletne obutve v raznih kombinacijah modernih barv. Naša obutev je cenena in dobre kvalitete

Lufo, uložak Din. 5.-

Plata

69.-

Vrsta 2947-00

Moške sandale. Sandali ne žulijo niti nog niti žepa. Otroški št. 22-26 Din 39.-, št. 27-34 Din 49.-, ženski št. 35-38 Din 50.-, moški št. 39-46 Din 69.-.

49.-

Vrsta 4762-74

Za deklice, okusni platneni čevlji z belim gumijastim podplatom in peto, v nijansah raznih barv. K poletni obleki.

29.-

Vrsta 1805-61

Naši gumijasti kopalni čevlji Vas najbolje obvarujejo, ko hodite po razžarjenem pesku in ostrem kamenju. Lahki so in udobni.

69.-

Vrsta 4337-25

Specijalni platneni čevlji za tenis z izvanredno močnim gumijastim podplatom. Izdelani po navodilih najboljših tenis-igralcev.

49.-

Vrsta 4435-37

Ženski platneni čevlji v sivi barvi z gumijastim prožnim podplatom. Praktični so za vsakdanjo nošnjo. Otroški Din 39.-.

79.-

Vrsta 5725-77

Elegantni platneni pump čevlji z gumijastim podplatom, v okusnih kombinacijah raznih barv. Oblika tega čevljička je vedno moderna.

149.-

Vrsta 1185-36

Poleki v krasnih sončnih dnevih ne morete biti brez teh elegantnih čevljev. Imamo jih v vseh modernih barvah.

PRI NAS DOBITE DOBRE IN CENENE NOGAVICE: Moške Din 5.-, otroške Din 7.-, ženske Din 19.-

Kose in srpe

z garancijo, izdelane iz najfinejšega švedskega jekla v staroznani tovarni kos in srpov **Kajetan Ahacik v Tržiču**

nudi

„**Ekonom**“, **Ljubljana**

Kolodvorska ulica 7

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica 3
je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 480.000.000 Din

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo.

Vloge sprejema na knjižice in na tekoči račun in jih obrestuje kar najbolj ugodno.

Posojila dovoljuje na posestva, menice in vrednostne papirje čim najceneje.

Za male trgovce in obrtnike ima posebno kreditno društvo, za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek. Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.

Telefon št. 2016 in 2616.

Poštni čekovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12. in pol.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

v **Ljubljani**
Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Račun pošt. hranil. št. 14.257

Brzjavi: „**KMETSKI DOM**“

Telefon šte. 28-47

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5 1/2%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rento

Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev // Rezerve nad 900.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitve obrestovanja.

POSJILA daje proti poročstvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3